

Naročnina Ljudskega tednika se plačuje:

za STO in Italijo pri uprav
v Trstu ul. S. Frančiška 20
za cono B pri Centru tiska
v Kopru.

za Jugoslavijo pri ADIT-u v
Ljubljani, Tyrševa 34 ali na
čekovni račun pri Komunalni
banki, N. 6 - 1 - 90603 - 7
Cena listu: lir 20. — din 15.
— v Jugoslaviji in din 8 v
conii B.

LJUDSKI TEDNIK

CENA 20 lir.

TRST 21. julija 1950

LETO PETO številka 223

Poština plačana v gotovini.

Spedizione in abb. post. II. gruppo

Uredništvo Ljudskega tednika:

Trst, ul. Montecchi 6-II. Rokopise pošiljati na naslov uredništva. Po uporabi se rokopisi, razen na izrecno željo, ne vračajo. Vse ostale dopise administrativnega značaja je treba pošiljati na Upravo listov Založništva tržaškega tiska v Trstu, ul. S. Frančiška 20.

LJUDSKI
TEDNIK

Kras v poletni vročini

FOTO MAGAJNA

Prva jugoslovanska filmska komedija „PLAVI ŠTEVILKA 9“

Iz jugoslovanske filmske komedije: «Plavi številka 9», ki jo snema hrvatsko podjetje «Jadranski film». Scenarij za film so napisali Geno Senečić, Hrvoje Macanović in Krešo Golik, Režija vodi Krešo Golik, snema pa Nikola Tanhofer. V glavnih vlogah nastopajo: Irena Kolesar, Jugoslav in Antun Nalis, Josip Daneš, Ljubomir Didić, Stane Sever, Sime Simatović i. dr. Film snemajo v Beogradu, Zagrebu, na Reki ter v Splitu. Ker v Jugoslaviji doslej še niso snemali filmske komedije, pomeni snemanje tega filma resen problem za umetniško in tehniško osebje ekipe. Film bodo dokončali konec t. l. pagina 14

Filmska KRONIKA

Film «Jezero», ki prikazuje gradnjo hidrocentrale v Jablanici je naletel na ostro kritiko. Člani delovnega kolektiva, ki že štiri leta grade hidrocentrale, so izjavili, da je v filmu neresnično prikazana jugoslovanska socialistična stvarnost; obsojajo, da sloni ves zaplet dejanja na sabotaži, dasi ni bilo v vseh letih gradnje niti ene sabotaže. Tudi se jim ne zdi prav, da ne vidimo v filmu niti enega udarnika ali racionalizatorja, dasi je bilo pri gradnji hidrocentrale proglašenih več kot 2.000 udarnikov in nekaj racionalizatorjev. Dalje menijo, da niso pravilno prikazani inženirji ter direktorja podjetja: kompromitirana se jim zdi tudi borba proti vaškim kapitalistom itd. Ob koncu izraža kolektiv željo, da bi ta film sploh več ne prikazovali.

V Jugoslaviji je število kinematografskih obiskovalcev bilo v lanskem letu štirikrat večje kot pred vojno. Povečalo se je zanimanje za film, obenem pa je kinematografska mreža zdaj tolikšna, da omogoča tudi ljudem najmanjših krajev, da obiskujejo filme. V vsej Makedoniji so pred vojno imeli le 20 kinodvoran in še od teh tretjino v Skoplju, zdaj pa je dvakrat toliko kinodvoran in za manjše kraje skrbe potujoči kinematografi.

Walt Disney je izdelal nov risan film v barvah «Zgodbe strica Toma». Kakor v nekaterih njegovih prejšnjih filmih, se menjavajo tudi v tem filmu risane slike z živimi igralci, tako da prihajata do izraza zdaj realnost, zdaj fantazija.

FILM IN ČRNCI

Problem črncev so ameriški filmi začeli obravnavati že pred dvajsetimi leti. Sicer sta se npr. King Vidor ter Fritz Lang z vsjo dobrovoljo lotila tega problema, vendar ni v njihovih filmih nastopil črnek kot socialno opredeljen človek. V zadnjih letih pa se je začelo poleg drugih perečih vprašanj zopet javljati vprašanje odnosov med belci in črnci. O filmih te vrste, ki še niso prišli v Evropo, pa se nek napreden kritik kaj dvomljivo izraža. Film «Straš» npr. režira Pierre Chenal, ki je bolj znan po svojih napakah kot vrlinah; prav tako ne more garantirati roman Richarda Wrighta, po katerem je film posnet, da bi film pravilno reševal problem črncev. Bolj jasno in objektivno se loteva problema film Williama Faulknerja «Intruder in dust», vendar tudi ob tem filmu izraža kritik pomisleke. Zelo zanimivo bo verjetno film «Zgodba Jacka Robinsona» J. Robinson je slavn ameriški športnik, obenem pa znan nosilec naprednih idej. On in Paul Robeson sta najbolj priljubljena pri črnih in demokratičnih belcih v Ameriki. Seveda pa tudi ob tem filmu - nadaljuje kritik - ne moremo še izreči dokončne sodbe, preden ga ne vidimo.

Novi jugoslovanski mednarodni šahovski mojstri
Kongres Svetovne šahovske zveze v Kopenhagnu je priznal na podlagi dosedanjih uspehov na mednarodnih turnirjih in dvobojih naslov «mednarodni šahovski mojster» naslednjim Jugoslovonom: Braslavu Rabarju, Stojanu Pucu, ing. Milanu Vidmarju ml. in Srečku Nedeljkoviću.

FILMSKA KRONIKA

Film in črneci!

Cepprav je po locarnskem festivalu preteklo že precej dni, vendar kritiki še vedno ugibajo, kateri film bi zaslužil prvo nagrado, če bi jo sploh delili. Kakor slišimo, sta Amerika in Velika Britanija prihranili najboljšo filme za beneški filmski festival, toda kljub temu se je baje med vsemi locarnskimi filmi odlikoval angleški film «Začuden srce». Med italijanskimi filmi pa je baje najbolj ugajal «Nedelja v avgustu», čeprav so tudi Italijani nastopili na festivalu z drugovrstnimi filmi.

V zadnjem času se je pokazalo, kako velike prednosti ima film za razvoj opere. Filmska sredstva namreč dopuščajo, da napravimo opero bolj razumljivo, da bolje poudarimo vse posebnosti odrske umetnosti. Kvaliteta opere se izredno dvigne tudi s tem, ker nastopajo v njej najboljše igralne moči. Nekoč je bila dobra opera le privilegij določenih stanov, samostojnih mest kasneje kapitalističnih in administrativnih središč, s filmom pa je postala dostopna tudi ljudem v najzakotnejših krajih.

PARTIJA Z DVOBOJA Jugoslavija - Finska

V šahovskem dvoboju med Finsko in Jugoslavijo je bila odigrana naslednja borbeni partija:

NEMCOVICEVA OBRAMBA
Beli: Puc
1. d2-d4
2. Sg1-f3
3. e2-e3
4. Lc1-d2
Po novjših izsledkih se ne priporoča črnih borcev. Lovca na e7 pojača obrambo in otežuje napad belih kmetov v središču.
5. e2-e3
6. Lf1-d3
7. 0-0
Bolje je takoj zamenjati lovca. Tako pa črni izgubi potezo, ker se po zamenjavi lovcev mora dama zopet vrniti na svoje mesto.
8. Ld2-b4
9. Sd1-d2
Beli žrtvuje kmeta na b2. Ta materialni minus pa odtehta premoč belih kmetov v središču. Dober šahist brez mnogo premišljanja prepusti svojemu nasprotniku enega kmeta in brez bojazni, da bi nasprotnik mogel tega kmeta uveljaviti v končnici. Napad, ki ga pri napadu v središču beli dobi, je važejši kot pa obramba kmeta na b2.
10. Dd1-e2
Dama mora hiteti zopet nazaj na svoje obrambeno mesto na e7.
11. e3-e4
Namerava igrati g6, Sg7 in f5 ter na ta način doseči ravnotežje v središču. Obenem pa preti Sf4.
12. g2-g3
13. De2-e3
Beli hitro izkoristi slabost črnih polj na nasprotnikovem kraljevem krilu. Tu se dovolj jasno opaža odsotnost črnega lovca, ki bi iz polja e7 zadušil vsak poskus napada. Beli že preti Dh6 in Sg5.
14. g3-g4
Beli mora zecheti z ofenzivo, sicer bi res zastoj žrtvoval kmeta, ker bi si črni po Sg7 in f5 utrdil svoj položaj.
15. De3-e4
16. h2-h4
Napad zavzema vedno ostrijšo obliko.
17. Kg1-h2
18. Dh6-e3
Prvi naval je črni odbil. Direktnejših groženj beli ni imel več. Zato pregrupira svoje vrste in pripravlja drugi napad na zrahljano obrambo na sprotniku.
19. d4-d5

20. Sf3-d4
21. De3-g3
Kmeta ne sme vzeti, ker bi črni zamenjal dame na e5 in na odprti liniji prišel do napada. Tako pa beli stopnjuje pritisk s kmeti na središču.
22. f2-f4
23. e4-e5
24. f4-e5
25. Ta1-f1
26. Tf1-f8
Z zamenjavo si črni prav nič ni popravil svojega položaja. Obe beli lahki

figuri obvladata popolnoma situacijo. Medtem sta pa črni figuri odrezani od pravega bojišča. Črni ima že izgubljeno igro.
27. Sd2-e4
28. g4-g5
29. Se4-f6+
30. g5-f6
Prodor obeh prostih kmetov črni ne more več preprečiti.
31. Dg3-g5
32. h4-h5
33. h5-g6+
34. Kd3-g6+
Črni se vda.
Po Dg6: izgubi damo s 35. e6+. Moenster Puc, ki je znan kot borbeni igralec, je tudi to pot odlično vodil v napadu svoje figure.

27. Sd2-e4
28. g4-g5
29. Se4-f6+
30. g5-f6
31. Dg3-g5
32. h4-h5
33. h5-g6+
34. Kd3-g6+
Črni se vda.
Po Dg6: izgubi damo s 35. e6+. Moenster Puc, ki je znan kot borbeni igralec, je tudi to pot odlično vodil v napadu svoje figure.

PROBLEM

Beli: Kf6, De6, Tf1, Lt3, h2 (5)
Črni: Kh1, Tg2, Sg1, g3, h3 (5)
Beli vleče in matira v 3 potezah. Rešitev priobčimo v prihodnji številki. Inž. Sikošek Boris.

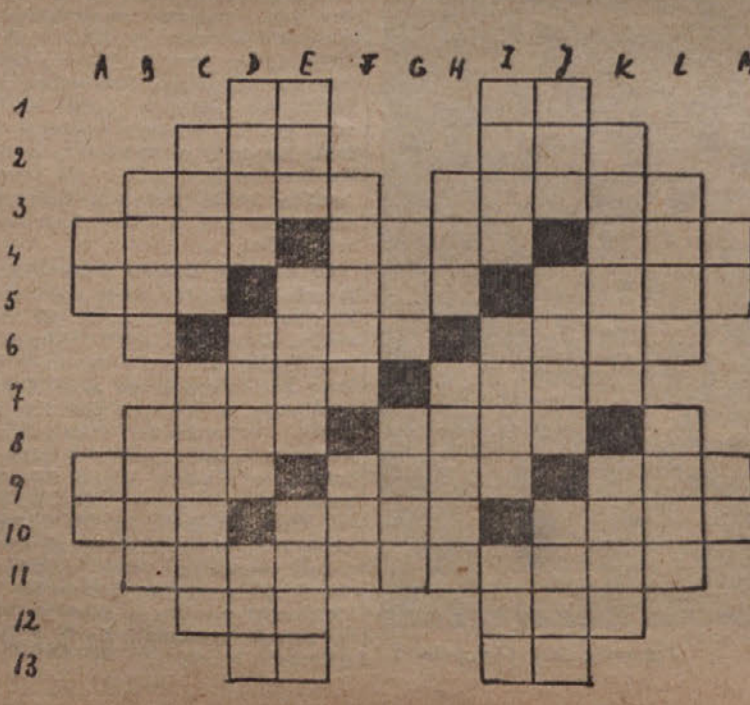

Vesti

Rabar - zmagovalec predolimpijskega turnirja
Septembra tega leta se bo začela v Dubrovniku v Jugoslaviji šahovska olimpiada. Reprezentance bodo sestavljali štirje igralci. Jugoslavijo bodo zastopali Gilgorič, Pirc in Trifunović, četrtega zastopnika pa je dal te dni predolimpijski turnir, na katerem je zasedel prvo mesto medna-

UGANKE ZA BISTRE GLAVE

KRIŽANKA

Vodoravno:
1) Reka v Italiji - črka grške abecede; 2) zver - števnik; 3) donos kapitala - trava; 4) drevo - reka v Jugoslaviji - vprašalnica; 5) turški velikaš - reka v Jugoslaviji - okus; 6) suknič - krogot; 7) žensko ime - vrsta snega; 8) ptič - nemški filozof; 9) stara mati - žensko ime - domača žival; 10) plačilo na račun - puhel okras - mestece v Hrvatskem Primorju; 11) drevo (latinsko) - pristanišče ZSSR; 12) ton - žensko ime; 13) Italijanska kratice za delniško družbo - egiptčansko božanstvo.

Navpično:
A) ton - predlog; B) mesto v severni Evropi; - reka v Sloveniji; C) hranilna rastlina - vladar; D) žensko ime - jugoslovanska reka - tujka za se; E) konic - stanje vode - kmetijsko orodje; F) polotok v Grčiji - izvor; G) moško ime - tatarski poglavar; H) žuželka - oseba iz romana don Kihot; I) del čevlja - žival - hiter tek; J) žensko ime - majhna nesnaga - reka pri Leningradu; K) jajčast - neobuta; L) islamski bog - staroslovanska boginja; M) veznik - ozirni zaimek.

20. li; 21. ka; 22. et; 24. kadi; 27. vi; 28. vol; 30. io; 31. hejt; 32. Antarktika.
Navpično: 1. predstava; 2. rek; 3. ed; 4. rod; 5. tri; 6. AD; 7. zar; 8. Ave Marija; 13. edalk; 14. Ninki; 16. al; 18. Ada; 23. tov; 25. air; 26. dok; 27. vez; 29. LT; 31. hi.

POSETNICA
Metlika - kuharica
STOPNICE
1. o, 2. ro, 3. Rok, 4. krom, 5. Mikro, 6. mikron, 7. Minorika, 8. makaroni, 9. romantika.

REŠITVE

KRIŽANKA
10. or; 11. DAV; 12. ek; 13. edin; 15. re; 16. AD; 17. ia; 19. Salamandra;

Odgovorni urednik
KAVS FRANC
Tiska z dovoljenjem AIS-a
Tržaki tiskarski zavod
v Trstu, ulica Montecchi 6
Rokopisi se ne vračajo

KULTURA

Za ta teden bodo tržaški kominformisti ponovili svoj kulturni program prejšnjih tednov. Na Opčinah: ples pod taktirko maestra Rikota; Sv. Križ: Rumba in Samba (koreograf Košuta) VOM: po plesu zabava s komično igro «Milite fedele» itd.

Pometaj pred svojim pragom

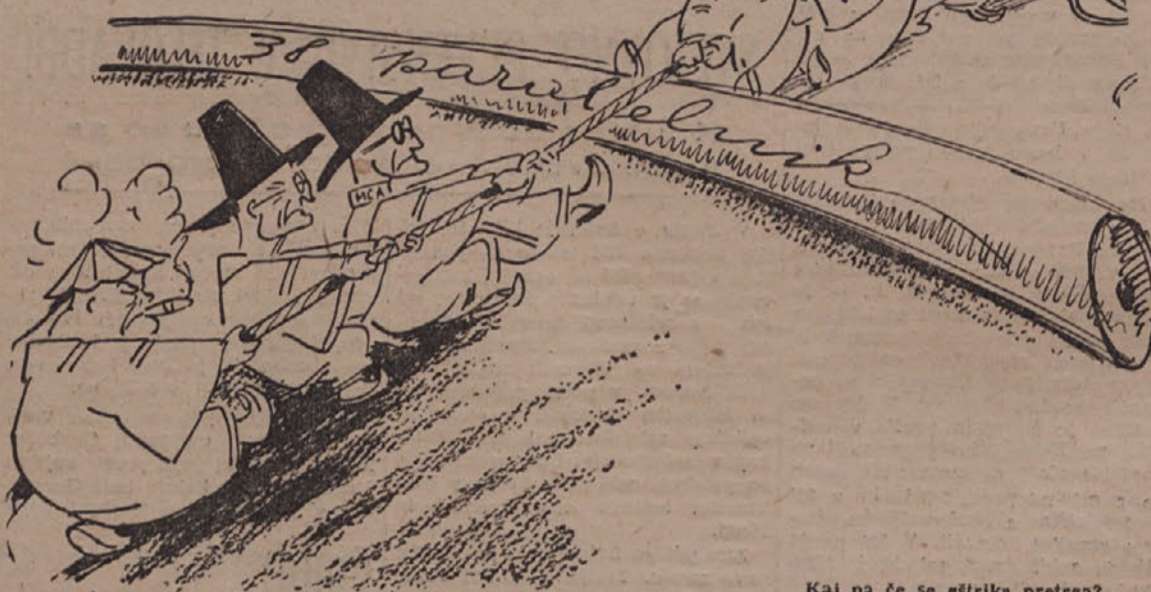
To je zlat nauk, ki velja za vsakogar; torej tudi za tržaške mestne svetovalce. In zato smo nedavno doživeli dve zanimivi interpellaciji v tržaškem mestnem svetu: Dr. Agnetto je vprašal, zakaj je obrežna cesta iz Grljana proti Sv. Križu v tako slabem stanju. Zelo umestno vprašanje: kajti dr. Agnetto ima v Grljanu svojo vilo; in mesec ne svetli vsak večer!

Naš stari prijatelj Riko Malalan pa je vprašal, kdaj bodo postavili na Opčinah prepotrebna javna stranišča. Tudi to je umestno: Ko se opolnoči prazni openski Prosvetni dom, kjer Riko na tako imeniten način goji pravo ljudsko kulturo z rumbami, sambami, vinom in pivom, kam naj se vrli plesalci zatečejo, da se krepostne Malalanove «senjorine» ne bodo zgražale? — Drugih skrbi pa Slovenci v Trstu itak nimamo.

KOREADORI

Voditelji korejskega ljudstva Sta - Ling Mao - Lo - Tov, Tru-Man in Chur-chill so iz dolgočasnja začeli zanimivo igro, ki se ji pravi vojna...

Kaj pa če se uštrika pretrga?...

VSAK TEDEN ENA
Z ozirom na mirovno kampanjo, ki jo izvajamo, se mora vsak kominformist takoj priučiti rabi strelnega orožja. Posebne tečaje za letalstvo in tankovstvo lahko posečajo le boljši aktivisti. Urednikom «Dela» je rezervirano metanje atomskih bomb na Jugoslavije. (kominformistična parola)

Selenidi

Kdor rad prebira knjige, bo vedno znova naleteel na bajko o Selenidih. Tudi najresnejši pisatelji se bavijo z njimi. Selenidi so nekaki tajinstveni prebivalci lune, ki so nekoč na njej prebivali, dokler ta spremljevalec naše matere zemlje ni doživel hudo katastrofo, ki je uničila vsako življenje na njem. Se nedavno je neki profesor poskusil razlagati mnogoštevilne kraterje, ki so na luni, s tem da so Selenidi v davni preteklosti izumili atomsko bombo ter z njo tako neprevidno ravnali, da so uničili svoj planet.

Seveda so to samo bajke in človek jim ne more verjeti. Toda članek, ki ga je «Giornale di Trieste» z dne 16. t. m. priobčil o vprašanju rabe slovenskega jezika na Tržaškem ozemlju, nas prepričuje, da je nekaj resnice na tej bajki o Selenidih. Pravi pravcati prebivalec lune se je spustil na našo zemljo, prijedral v Trst ter odšel naravnost v uredništvo lista «Giornale di Trieste», sedel tam za mizo in začel polemizirati s «Primorskim dnevnikom». Ta naš dnevnik je bil namreč nečloveško držan, da je protestiral proti zatiranju našega jezika in proti znanim Palutanovim «fermanom». Selenid v uredništvu «Giornale di Trieste» se močno čudi, da si sploh upamo žigniti. «Kaj pa še hočete ti Slovenci?» vzklika ogorčeno. «Ali jim ni zadosti, da so toliko — še preveč — dobili! Sole, gledališča (množinska oblika je pravilno citirana; Selenid piše «teatria»), društvene domače palače...»

Tako torej! Mi že pet let prosimo za skromno gledališko dvorano, niti eden naših družbenih domov nam ni bil vržen; a naše «palače» so seveda vključene v zemljiški knjigi katastrofalne občine «Luna». Če ima Luna take prebivalce, ki na obupne proteste teptanega naroda odgovarjajo s takimi lažmi, potem je pravična božja kazen, da je na Luni zatrto vsako življenje. Zelfino samo, da bi se Selenid od «Giornale di Trieste» spet povrnil tja, od koder je prišel: Na luno!

V NEVARNOSTI

Sovjetska zveza in njeni sateliti vpiljejo, da jih namerava mala in mirna ljubna Jugoslavija napasti...

SZ IN VIDALI: Poglejte jo, kako se pripravlja na napad na naše mirno ljubne sile...

piše

PEPI

Ljuba Pepa! V zadnjem času se je nekam zaostri ta mednarodna zmešnjava, Ker pa si mi zagrozila

v zadnjem pismu, da ne maraš več poslušati čenčenja o vrerekanjih in sporih, pridem sama do spoznanja,

da je res dokaj neumno krajsati si s tem življenje. Saj nam nudi več zabave prav tako napeto trenje

tudi na ostalih poljih. Jaz na primer sem bolj slaba v znanju, kar se tiče sporta, toda danes vsaka baba

ve o tem, kako Brazilci Urugvajci so nazačali in tako za celo leto mojstri brcanja postali.

Toda to še ni najhujše. Nekomu gre vendar zmaga, ko jih toliko nastopi. Radi tega ne obcaja

nihče med nogometaši, ker lahko še vedno upa na uspeh v prihodnjem letu. Mnogo več prahu in hrupa

dvignil je porazni konec v boksu laškega prvaka. Mož v Ameriko je šilil, ker je menil, da ga čaka

tam navdušeno občinstvo, težki krajčarji in slađa. Kakor pravijo, je k temu pripomogla puhla glava

lanskoletne amis Italije, ki poljubno zdaj obrača svojega moža Tiberja boksarskega pretepača.

Takšna je, preljuba Pepa, ako ženska skoči v hlače! Zdaj ostala sta brez slave, brez reklame in brez plače.

Vse je splahnilo naenkrat: baba menda ni več lepa, on pa tudi bržčas nima več veselja do pretepa,

kajti muhasti La Mota mu je s šapami dokazal, da ga bo, če bo sitnaril, tudi drugič spet namazal.

Kakor vidiš, draga znanca, skromnost je najlepša čednost in ne gre, da bi se človek pulil za nekakšno prednost.

Naju, Pepa, prav gotovo ne prevari kratka slava, kvečjemu kvartincek vina — ta pa ja! Ostani zdrava!

Mihec in Jakec

MIHEC: Ali misliš, da sem pogodil, če trdim, da je spričo dogodkov na Koreji mrzle vojne konec?

JAKEC: Prav imaš. Zojaj je že mlačna.

ZAPLOTNIK

Conski predsednik, dr. Palutan, se pridno poslužuje fašističnih zakonov proti Slovincem.

Ali statistika laže?

Italijanska tedenska revija «EUROPEO» se ponaša, da je najbolj razširjena.

Naj nam bo dovoljeno malo statistike iz zadnjih mesecev: Najnovejša številka tega lista je priobčila obširno reportažo o sicilskem banditu Giulianu. Cele tri strani so posvečene temu čheroju, z nič manj nego 14 slikami. Temu nasprotj se je moral ex-kralj Umberto zadovoljiti samo z dvema stranema, predsednik Einaudi je

dobil samo eno stran in pol, a načelnik vlade De Gasperi eno samo skromno stran.

Ker statistika najraje dela s številkami, bi bila slika tale: Iistu «Europeo» in javnemu mnenju, ki ga ta list zastopa, je bandit Giuliano trikrat toliko vreden kakor De Gasperi in dvakrat toliko kolikor po vsem svetu splošno spoštovani predsednik Einaudi.

To je seveda le statistika. Ta pa notorično laže. List «Europeo» pa se le prodaja in čita kljub temu, da je v Italiji kakih 180 javnih točilcev.

Toda enkrat vam je le zmanjkalo ese kirica, gospod presidente...